

ХАВАР

O'ZBEKISTON POCHTA VA TELEKOMMUNIKATSIYALAR AGENTLIGI NASHRI

1992 yil martdan chiqa boshlagan

2001 yil, 9 fevral, juma № 6 (439)

Sotuvda narxi erkin

Неля Анатольевна САИРОНОВА Давлат алоқа инспекциясида молиявий санкцияларни ҳисоблаш ва ҳаққонийлигини назорат қилиш билан шугулланади.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ
суратга олган

● Муаммо ● Мулоҳаза

ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

Телекоммуникация ривожидан давлатнинг иқтисодий, маданий ва ижтимоий даражасига ҳал қилувчи таъсир ўтказди. Республика-миз аҳолисининг 62,7 фоизи қишлоқларда истикомат қилаётгани ҳисобга олинса, телекоммуникация тармоқлари ва воситаларининг ривожланишига янада жиддий аҳамият бериш зарурлиги маълум бўлади.

Қишлоқнинг иқтисодий ва меҳнат потенциалидан тўлароқ ва самаралироқ фойдаланиш учун қулай шароитлар яратиш мақсадида чиқарилган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш дастури тўғрисида»ги Қарори асосан 1996-2000 йиллар мобайнида қишлоқ жойларда умумий ҳажми 55,3 минг рақамдан иборат бўлган АТСларни ишга тушириш назарда тутилган эди. Амалда эса 22,5 мингта телефон ўрнатилди, холос. Компания корхоналарида етарли маблағлар бўлмаганлиги сабабли қарор бори-йўғи 40,7 фоизгагина баҳарилди.

1996-2000 йилларда ҚТТ ривожига сарфланган умумий маблағлар 168,9 млн. сўм бўлган бўлса, бу кўрсаткич 2000 йилда 53,392 млн. сўмни ташкил қилди. Почта ва телекоммуникацияларни ривожлантиришни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш жамғармаси 24,967 млн. сўм маб-

лағ ажратди.

Аҳолининг телекоммуникация хизматларига пул тўлаш қобилияти пастлиги, шунингдек, компания корхоналарининг молиявий имкониятлари чекланганлиги сабабли ҚТТ қувватларидан фойдаланишда асосий эътибор АТСларнинг линия-кабель иншоотларини қишлоқ абонентларининг ҳам шаҳарлараро ва халқаро телефон алоқасига чиқишлари учун мослаштиришга қаратилди.

Мазкур масалалар бўйича корхоналар олдига қўйилган аниқ вазифаларнинг бажарилиши компаниянинг Техник Кенгаши ва Директорлар Кенгашида кўриб чиқилди. Уларнинг ҳал этиш ва техник базани таъминлаш мақсадида компаниянинг ҳаракати билан қишлоқ АТСлари учун АОНлар ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилган. Бунга эса ихтисослаштирилган лойиҳа конструкторлик бюроси («Пренос») ва Тошкент электротехника алоқа институти жалб қилинди. Натижада АОН билан жиҳозланган қишлоқ АТСларининг ҳажми 103,9 мингдан 143,8 минг рақамгача кўпайди. Худди шунингдек, автоматик халқаро телефон станцияларига (АХТС) чиқиш имкониятлари ҳам 118,6 мингдан 148,8 минг рақамга ортган. 2000 йилнинг охирига келиб рақамли қишлоқ АТСлари ҚТТларнинг 21 фоизини ташкил этди.

Ҳозирги вақтда қишлоқ телефон тармоқларида умумий ҳажми 365,3 минг рақамли 1700 та АТС фаолият кўрсатмоқда. Аммо кўрилаётган чора-тадбирларга қарамай,

қишлоқ телефон тармоқларининг ҳозирги ҳолати уларнинг техник жиҳатдан ривожланмаганлиги ва мавжуд қувватдан кам фойдаланилаётганидан дарак беради. ҚТТларда қишлоқ аҳолисининг ҳар 100 кишига 1,7 телефон тўғри келмоқда. МДХ давлатлари бўйича бу кўрсаткич ҳар 100 кишига 6,5 ни ташкил этади. Бу борада Ўзбекистон Республикаси МДХ давлатлари орасида тўққизинчи ўринда турибди. Республикадаги телефонлаштирилмаган аҳоли пунктлари эса асосан тоғли ва узоқ чўл худудларидадир.

ҚТТларининг ривожланиши аҳоли ҳамда хўжалик субъектлари эҳтиёжларини қаноатлантирмаётганлиги билан, бу ишларни амалга оширишнинг энг кам ҳаражатли йўллари излаб топиш зарурлиги ойдинлашади. Корхонамизнинг қишлоқ жойларда телекоммуникация хизматлари маркази (ҚТХМ)ни ташкил этиш тўғрисидаги қарорини ана шу мақсад йўлидаги қадамлардан бири сифатида эътироф этиш мумкин. Унга кўра республиканинг телефонлаштирилмаган ҳар бир аҳоли пунктида ҚТХМни ташкил қилиш ишини 2003 йилгача яқунлаш кўзда тутилган.

ҚТТ ривожланишининг

(Давоми 2-бетда.)

КУЧ БИРЛИКДА

Президентимиз Ислам Каримовнинг «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ташаббус гуруҳи билан бўлган учрашувда қилган маърузаси жамоатчилик томонидан яхши кўтиб олинди. Маърузага бағишлаб жойларда ёшлар иштирокида йиғилишлар, муҳокамалар ўтказилмоқда. Шундай тадбирлардан бири Тошкент Алоқа коллежида бўлди.

Тадбирда қатнашган коллеж талабалари шундай фикр-мулоҳазалар билан чиқишди:

Дилфуза ЭШБОЛТАЕВА.
Почта алоқаси бўлими 3-курс талабаси:

— Мен Президентимиз Ислам Каримовнинг «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ташаббус гуруҳининг йиғилишида сўзлаган нутқларини зўр иштиёқ билан тингладим ва ёшлар ҳаракати олдига қўйилган вазифаларни бизларга кўрсатилаётган ғамхўрликнинг давоми сифатида қабул қилдим.

Ёшлар ҳаракати қандай бўлиши керак? Назаримда, ушбу ҳаракатнинг ҳар бир аъзоси биринчи навбатда маънавий етуқ, мағрур бўлиши, тенгдошларига ҳар томонлама намуна бўла олиши шарт деб ўйлайман.

Жасур АХМЕДОВ. Маиший жиҳозларга хизмат кўрсатиш бўлими 2-курс талабаси:

— Биз — ёшлар аввало ўзимизга «ватанимизнинг порлоқ келажаги йўлида мен шахсан қандай улуш қўшдим ва яна нималар қилишим керак?» деган саволни беришимиз, «Ка-

молот» даги ўз ўрнимиз ва вазифаларимизни аниқ белгилаб олишимиз керак. Ёшлар ҳаракатининг доимо ҳаракатда, изланишда бўлишини истар эдим.

Азиз САМАДОВ. Туман электр алоқаси бўлими 3-курс талабаси:

— Президентимиз ўз маърузаларида «Камолот» жамғармаси муайян ишларни амалга оширган бўлсада, у ўз олдига турган асосий вазифаларини талаб даражасида эплай олмаганлигини очиқ-ойдин айтдилар. Тўғриси, бизнинг коллежимизда ҳам тузилган «Камолот» жамғармаси шахобчасининг иши мени қониқтиради деб айтолмайман.

Улар ўз фаолиятини кўпроқ мафкуравий йўналишда юртиб келди. Ваҳоланки ёшларнинг ижтимоий муҳофазаси ҳам долзарб масала эканлиги сир эмаску. Хуллас, ёшлар ҳаракатини янги тузилган Низом ва дастурлар асосида қайта кўриб чиқиш мақсадга мувофиқдир.

Ўз мухбиримиз

Навоий вилоятида алоқа ходимлари бирлашган касабаси уюшмаси кўмитасининг навбатдан ташқари кенгаши бўлиб ўтди.

ЯНГИ ЕТАКЧИ САЙЛАНДИ

Кўмитанинг янги раиси этиб «Навоий Телеком» акциядорлик жамиятида етакчи муҳандис вазифасида ишлаб келган Ж. Саматова сайланди.

Кенгашда республика алоқа ходимлари касабаси уюшмаси марказий кўмитасининг раиси Т. Назаржонов иштирок этди ва маъруза қилди.

Олим Хўжаев,
Навоий вилояти

ОЛАМДА НИМА ГАП?

● ЯНГИЛИКЛАР ● ВОҚЕАЛАР ● ХАВАРЛАР

● Матбуотда «Она ва бола» давлат дастури тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори эълон қилинди.

● Тошкентдаги мухташам «Туркистон» саройида улуг бо-бокчаларимиз Алишер Навоий таваллудининг 560 йиллигига бағишланган бадий-матрифий кеча бўлиб ўтди.

● Россия Президенти Узоқ Шарқ ўлкасидаги энергетика инки-розиде ўлка маъмурияти ва шу тармоқ вазирлиги ҳамда РАО «ЕЭС Россия» ширкатини кескин танқид қилди.

● Индонезия Президенти Абдурахмон Воҳид парламент ва аҳолининг ҳар қанча тазйиқига қарамадан истефого бермаслигини маълум қилди. Унинг фикрича, халқ вакиллари кенгашнинг (парламент) айбномасида далиллар етарли эмас.

● Августо Пиночетнинг адвокатлари унинг устидан суд жараё-нини тўхтатиш ва уй қамоғини бекор қилиш талаби билан Сантьяго шаҳар судига апелляция жўнатди. Аини пайтда А. Пиночетга нис-батан 214 давво кўзгатилган бўлса-да, адвокатлар шифокорлар-нинг яқинда ўтказилган текширишлар ҳулосасига асосланиб, уни жазога тортилишдан сақлаб қолишга уринишляпти.

● Муаммо ● Мулоҳаза

ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

(Боши 1-бетда.)

жаҳон тажрибаси шуни кўрсатадики, қўшимча молиявий манбаларсиз ва давлат томонидан қўллаб-қувватланмасдан туриб қишлоқ телефон тармоғини ривожлантиришда тўб ўзгаришлар қилиш кийин.

Мавжуд иктисодий шароитларда қишлоқ алоқа хизмати катта маблағ талаб этишини юқорида ҳам таъкидлаб ўтдик. КТТ фаолиятидаги чиқимларни тўлдирish учун эса бюджет маблағлари, шунингдек, Почта ва телекоммуникацияларни ривожлантиришни давлат қўллаб-қувватлаш жамғармаси (ПТРДТК-КЖ) маблағларидан фойдаланиш зарур. Қишлоқ иктисодиётини яхшиловчи ва даромадлар ўсишини таъминловчи қўшимча хизмат турларини мувофиқ тарзда жорий этилиши ҳамда тарифларнинг кўтарилиши КТТ фаолиятидан келиб чиқаётган чиқимларни тўлдирish учун бюджетдан ва ПТРДТК-КЖдан олинадиган қўшимча маблағларнинг камайишига сабаб бўлади. Хизматлар ўз-ўзини қоплай бошлагандан кейин табиий равишда уларга эҳтиёж қолмайди.

Компаниямиз мутахассисларининг фикрича, КТТларини қўллаб-қувватлаш учун ПТРДТК-КЖда маблағ тўплашининг йўли универсал хизмат кўрсатиш билан боғ-

лиқ бўлмаган операторлар даромадларидан улуш ўтказишдир. Булар телекоммуникация соҳасида фаолият кўрсатиш учун операторларга бериладиган лицензия битимлари шартларида кўзда тутилмоғи лозим.

Бундан ташқари, шу операторларга шаҳарлараро ва халқаро сўзлашувлар учун ҳисоб-китоб таксаларини ҳам ошириш керак. Бунда агентлик «Ўзбектелеком» АК учун шаҳарлараро ва халқаро алоқа хизматлари эвазига шу операторлардан тушадиган даромадлар улушини белгилайди. Бу маблағлар эса КТТ ривожланишини қўллаб-қувватлашга сарфланади.

Ўзбекистон Почта ва телекоммуникациялар агентлигининг 2000 йилдаги Хайъат қарори ва 142-сонли буйруғини амалга ошириш борасида «Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси томонидан телекоммуникация соҳасида кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш йўлида маълум ишлар амалга оширилди.

Компания тақлифига мувофиқ агентлик томонидан «Почта ва телекоммуникациялар соҳасида шахсий тадбиркорлар фаолиятларини ташкил этиш бўйича тақлифлар» ишлаб чиқилди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Қарори билан тасдиқланган «Телекоммуникация соҳасидаги фаолиятни лицензиялаш тўғрисида»ги Низомда лицензия олишни талаб

қилмайдиган кичик тадбиркорлик фаолиятлари белги-ланган.

2001 йил режасига кўра тўпланган тажрибани ҳисобга олган ҳолда, телекоммуникация соҳасининг қуйидаги фаолият турлари бўйича тадбиркорларни кенг жалб қилиш кўзда тутилган:

– Ҳар бир корхона томонидан ишламай турган АТС ҳажмининг 80 дан 200 гача бўлган рақамлари сўзлашув шубҳалари ташкил қилиш йўли билан маҳаллий, шаҳарлараро ва халқаро алоқа хизматлари кўрсатиш учун тадбиркорларга ижарага берилди.

– «Ўзбектелеком» АК корхоналари филиаллари томонидан камидан биттадан ишлаб чиқариш корхоналарининг ички телефон тармоғи иншоотлари ижарага берилди. Бу эса компания бўйича камидан 200 иншоотни ташкил қилади.

Хуллас, компания ўз олдига қўйган вазифага дадил киришиб, халқимизнинг телефон алоқасига бўлган талаб ва эҳтиёжини қондириш учун белгиланган режалар асосида ҳаракат қилаверади. Янги-янги имкониятлардан унумли фойдаланиш йўлидаги уринишлар эса мақсадга эришиш омилидир.

А. ЖҲАБОВЕВ,
«Ўзбектелеком»
акциядорлик компанияси
бош директори

Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги олдига турган муҳим вазифалардан бири халқимизнинг матбуот нашрларига бўлган эҳтиёжини газета ва журналларга обуна қилиш орқали ёки чакана савдо йўли билан қондиришдан иборатдир. Бу вазифани Агентлик тизимидаги икки компания: «Ўзбекистон почтаси» ДАК ва «Матбуот тарқатувчи» АКлари амалга оши-

давомида, муттасил обунани давом эттириш, матбуот нашрларини ҳар бир хонадон, ҳар бир корхона ва ташкилот, мактаблар, олий ўқув юрталари, жамоа ҳўжаликларига ўз вақтида сифатли етиб боришни таъминлашдан иборат.

Почта корхоналарида матбуот нашрларини тарқатиш мақсадида ҳали фойдаланилмаётган имкониятлар бор. Шулардан бири газета ва журнал-

ОБУНА ЯКУНЛАРИ

ради. Ўтган йилнинг сентябр ойидан то декабр ойи охиригача мутасадди ташкилотлар 2001 йил учун обуна мавсумини уюшқоқлик билан ўтказишга ҳаракат қилдилар.

Маълумотларга қараганда, Сирдарё, Андижон, Жиззах, Самарқанд, Қашқадарё вилояти почта корхоналари газеталарга обуна бўйича юқори натижаларга эришдилар.

Аммо журналларга обуна бўлиш республика бўйича ўтган йилга нисбатан бор-йўғи 85,5 фоизни ташкил қилди.

Республикамиз матбуоти ходимлари, яъни журналистлар юрдошларимизни ватанда ва жаҳонда бўлаётган воқеалардан хабардор қилиб бериш учун тинмай меҳнат қилмоқдалар. Биз почта ходимларининг вазифаси эса йил

ларнинг чакана савдосини изчил тарзда йўлга қўйишдир. Бунинг учун почтамтлар, алоқа бўлимларида зарур шарт-шароитлар яратиб, янги газета ва журналларнинг доимо соғувда бўлишини таъминлаб, мижозлар ишончини қозониш керак.

Мамлакатимизда кечаётган янгилишни палласида матбуотнинг янгича қиёфа, янгича мазмун касб этиши биз почта ходимларидан халқимизга янада сифатлироқ хизмат кўрсатишни, газета ва журналларни муштарийлар қўлига тезроқ етиб боришни таъминлашни тақозо этади.

Абдусаттор ОРТИҚОВ,
«Ўзбекистон почтаси»
ДАК бош директорининг
ўринбосари

ТУРНИР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Аввал хабар берганимиздек, мини футбол бўйича Республика тармоқлараро биринчилигининг иккинчи тур ўйинлари бўлиб ўтди. Бунда қуйидаги натижалар қайд этилди:

- «Тадбиркор» – «Ўқитувчи» 3:1
«Авиасоз» – «Локомотив» 3:2
«Ёқилги энергетика мажмуаси» – «Енгил саноат» 9:5
«Алоқа» – «Автомобилчи» 6:1

Иккинчи тур натижаларидан кейинги ҳолат

Жамоалар	Ўйин	Ютуқ	Мағлубият	Дуранг	Тўплар	Очко
1. «Алоқа»	2	2	–	–	11-3(+8)	6
2. «Ёқилги энергетика мажмуаси»	2	2	–	–	13-7(+6)	6
3. «Локомотив»	2	1	1	–	13-4(+9)	3
4. «Ўқитувчи»	2	1	1	–	13-7(+6)	3
5. «Автомобилчи»	2	1	1	–	8-9(-1)	3
6. «Авиасоз»	2	1	1	–	5-7(-2)	3
7. «Тадбиркор»	2	–	2	–	6-18(-12)	0
8. «Енгил саноат»	2	–	2	–	6-20(-14)	0

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

«Хабар» газетаси жамоаси Тошкент шаҳар матбуот тарқатиш уюшмасининг катта йўриқлиси **Ўткир АКБАРОВИ**ни 63 ёши билан чин юракдан табриклайди. Унга Аллоҳдан узоқ умр, сиҳат-саломатлик, ишларида ривож тилайди.

Азиз Падари бузрукворимиз

Садриддин ҚАМБАРИДДИН ўғли

Сизни муबारак 65 ёшини билан чин юракдан табриклаймиш. Сизга волидамиз билан биргаликда фарзандларингиз роҳатини кўриб юришингизни дуо қилиб қоламиз.

Фарзандларингиз

ЯНГИ ПОЧТА МАРКАЛАРИ

«Ўзбекистон маркаси» акциядорлик жамияти Ўзбекистон Республикаси герби тасвири туширилган стандарт 10 ва 40 сўмлик янги почта маркаларини муомалага чиқарди.

МУҲИМИ – МИЖОЗЛАР ИШОНЧИНИ ҚОЗОНИШ

Уч йил муқаддам корхонага раҳбар бўлиб келганимда кўрсатилаётган хизматга етарлича маблағ йўқлиги жамоада иктисодий қийинчиликни туддирганди. Сифатли хизмат кўрсатиш учун, энг аввало, бу тангликтан чиқиб олиш зарур эди. Биз ушбу имкониятни излаб бошладик. Дастлаб кредитдорлик қарзларини ундириш мақсадида бир қатор жамоа раҳбарлари ва айрим мижозлар билан яқин мулоқотда бўлдик. Уларга бугунги кунда телефоннинг кундалик турмуш учун жуда зарур эканлигини тушунтирдик. Телефоннинг узлуқсиз ишлаб туриши учун унинг хизмат ҳақини ҳам ўз вақтида тўлаб туриш лозимлигини эслатдик. Баъзи мижозлар вақтида хизмат ҳақини тўламаса-да, биз улар билан ҳам яхши муносабатимизни ўзгарتماдик. Уларнинг телефонларини узиб қўймадик. Ниҳоят, улар ҳам хатосини англаб инсофга келишди.

Шу тарзда туман алоқа тизими бўйича кредитдорлик қар-

злари тўла ундириб олинди. Натихада жамоамизнинг молиявий аҳволи мустаҳкамланди. Бир неча ойлаб маош ололмайд ишлаётган ходимларда меҳнатга муносабат тубдан ўзгарди. Хафсаласизлик ўрнини яна ташаббус, ғайрат ҳисси эгаллади. Чунки иш ҳақи билан боғлиқ муҳим ижтимоий масала ҳал бўлгандида. Бугун 60 нафардан ортик жамоа манфаатдорликини ҳис этган ҳолда ҳамфикр ва ҳамкор бўлиб ишламоқда. Айниқса, кабелич-пайвандачи Шердон Рустамов, телефон навбатчиси Галя Ханбекова ва цех бошлиғи Очилди Менғниёзовлар касбдошларига ўрнак бўляптилар.

Кичиларда бизга бўлган ишончини қозониш учун қилнаётган ишлардан яна бири телефон хизмати кўрсатиш сифатини яхшилаш ва бу орқали мижозлар сафини кенгайтириб боришдан иборат бўлди. Ҳозир туманда 3 минг 382 та телефон ишлаб турган бўлса, унинг 200 дан ортиғи кейинги уч йилда ўрнатилди. Жумладан, ўтган йили 85 хонадон телефондан

фойдалана бошлади. Тумандаги Жўра Хўжамиёров номилик ширкат ҳўжалигига тўғридан-тўғри шаҳарлараро сўзлашувни таъминлайдиган янги ускуна ўрнатилди. Худди шундай имконият «Толли» ширкат ҳўжалиги меҳнаткашларига ҳам яратилди.

Умуман олганда, янги асрининг биринчи йили туман аҳолисига телефон хизмати кўрсатишни жаҳон андозаси даражасида йўлга қўйиш имкониятлари яратилди. Гап шундаки, Деновдаги янги рақамли телефон станцияси халқасига Шўрчи алоқа йўли боғлангач, мижозларимиз сони ўз-ўзидан кўпайди. Энди уйдан туриб телефон бор мижозлар дуненинг исталган манзили билан боғланиш имкониятига эгадилар. Бундай қулай ва замонавий алоқа хизматидан кимнинг фойдалангиси келмайди, дейсиз?

Усмон АШУРОВ,
«Сурхондарё Телеком»
шўба корхонасининг
Шўрчи филиали директори

● Алоқа матбуот кўзгусида

КАШФИЁТЛАР ТАРИХИДАН

Югослав халқининг буюк фаразиди Никола Тесла электротехника ва радиотехника соҳасида самарали изланиб, 800 дан ортик ихтиролар ҳамда юзларча кашфиётлар қилди. Таникли олим А. Попов бир мақоласида «Электр тебранишлар орқали сигналларни узатишда, узатиш ва қабул қилиш станцияларида матчадан фойдаланиш янгилиги эмас. 1893 йилда таникли электротехник Никола Тесла бунга уриниб кўрди» деб ёзган эди.

Радионинг ихтирочиси Тес-

ла бўлиши ҳам мумкин эди, бироқ у 1895 йилнинг баҳоринда ҳал қилувчи тажрибасини ўтказишни режалаштирган бир пайта тажрибахонаси жойлашган бино ёниб кетди. Енгил натижасида ихтирочининг кўп йиллик меҳнатлари самаралари қуйиб кул бўлди.

Бу ҳақда унинг ўзи бундай деган эди: «Тажрибахонамда электр ҳодисалари соҳасидаги энг кейинги ютуқлар, масалан, механик осциллятор (электромангнит тўлқин тарқатидиган асбоб), электр билан ёритишнинг янги усули, ахборотни узоқ ма-

софаларга симсиз узатиш усули ва электрнинг табиати соҳасидаги тадқиқотларим йўқ бўлди. Янги тажрибахонада бор кучимни сарф қилиб, уларни қайта тиклашга ҳаракат қиламан».

Шу тариқа у ўз тажрибахонасида сунъий яшин яратишга муваффақ бўлди ва электр энергиясини узоқ масофага симсиз узатиш соҳасидаги изланишларини давом эттирди, янги тажрибалар ўтказди.

А. АЛИЕВ тайёрлади

ДУШАНБА, 12

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 0.00-8.45 «Ташкилот» 17.55 ТВ-маркет 8.50 Ултур аждодларимизга эхтиром «Узбектеlevision» намойиши...

«Шарҳ» телеканал

18.00 «Енгоқ новдаси» Мультифильм 18.30 «Тайминг» мистик даври амалда...

«Ташкилот» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун» 8.50 «Халқ сўзи»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун» 8.50 «Халқ сўзи»...

18.10 «Енгоқ новдаси» Мультифильм 18.30 «Тайминг» мистик даври амалда...

«Шарҳ» телеканал

8.55 Кўрсатувлар даври 9.00 «Давр» Ахборот даври 9.15 «Янги авлод» почтаси...

«Ташкилот» телеканал

18.00 Кўрсатувлар тартиби 18.05 «ТВ-буғун» юдузлар...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Ахборот» даври 9.15 «Янги авлод» почтаси...

«Ташкилот» телеканал

18.00 Кўрсатувлар тартиби 18.05 «ТВ-буғун» юдузлар...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Ахборот» даври 9.15 «Янги авлод» почтаси...

«Ташкилот» телеканал

18.00 Кўрсатувлар тартиби 18.05 «ТВ-буғун» юдузлар...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Ахборот» даври 9.15 «Янги авлод» почтаси...

«Ташкилот» телеканал

18.00 Кўрсатувлар тартиби 18.05 «ТВ-буғун» юдузлар...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Ахборот» даври 9.15 «Янги авлод» почтаси...

«Ташкилот» телеканал

18.00 Кўрсатувлар тартиби 18.05 «ТВ-буғун» юдузлар...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Ахборот» даври 9.15 «Янги авлод» почтаси...

«Ташкилот» телеканал

18.00 Кўрсатувлар тартиби 18.05 «ТВ-буғун» юдузлар...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Узбекистон» телеканал

6.00 «Ассалом, Узбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот» 8.35 «Газета» 8.40 «Ушкун»...

«Ташкилот» телеканал

• Алишер Навоий таваллудининг 560 йиллигига

МЕРОС ВА МАСЪУЛИЯТ

Буюк бобомиз ҳазрат Алишер Навоийнинг туркий тилдаги илк «Хамса»си нафақат тилимиз ёки адабиётимиз балки бутун маданиятимиз учун катта ҳодиса бўлган эди. Даврлар ўтиши билан бу каби умрбоқий, мукамал асарлар оддий халқ учун тушунилиши, англанилиши қийин бўла болади. Шу боис ҳам насрий баёнларга эҳтиёж туғилади. Гарчи бунда дostonларнинг бадиий-ҳиссий таъсирчанлигидан йироқлашилса-да, сақланиб қолган маъно гўзаллиги ўқувчида асарни асл ҳолида ўқишга иштиёқ уйғотиши мумкин. Шу маънода Алишер Навоий асарларини насрга ўйирган ижодкорлар меҳнати бебаҳодир. XVIII аср охири ва XIX аср бошларида Хоразмда яшаб, ижод этган шоир Умар Боқий тарафидан насрга ўйирилган «Қиссаи Фарҳоду Ширин», «Китоби Мажнун Лайли», XIX аср бошларида ижод қилган Мирмаҳдумнинг «Насри» Хамса-и беназири ҳамда Хислат томонидан 1906 йили чоп этирилган «Фарҳод ва Ширин» дostonининг қисқартирилган насрий баёнлари халқимизнинг маънавий мулки бўлиб қолди.

Бундай насрий баёнлар тошбосмада 1906-1916 йиллар ораллигида қайта-қайта, минглаб нусхада чоп этилди. Улар Осиё мамлакатларида ихлос билан ўқилди. Ўша даврдаги тошбосма асарлар бугун кўпгина давлатларнинг нодир китоблар хазинасида сақланаётгани маълум.

Ушбу насрий баёнлар аввало асар мазмун-моҳиятини тўлалигича сақлаб қолган ҳолда уни содда тилда ўқувчиларга етказишдек хайрли вазифани адо этган бўлса, иккинчи томондан назмда яратилган асарларнинг ижодий ҳолда насрга ўйирилиши халқ

наsrини ҳам шакллантирди десак хато бўлмайди. Чунки йиғирманчи йилларда дунёга келган ўзбек романчилиги мактаби учун ушбу насрий асарлар ҳам

дostonнинг ўша давр мафкура-сига тўғри келмайдиган саҳифалари тушириб қолдирилган. Шубҳа йўқки, бундай «унутилган» қисмларсиз асар мазму-

ўзига хос босқич бўлган эди.

Кейинчалик Алишер Навоийнинг 500 йиллик юбилейи муносабати билан «Фарҳод ва Ширин» дostonи биринчи марта мисрама-мисра насрга ўйирилди. Бу ишни 1940 йили академик шоир Фафур Фулом амалга оширган эди. Афсуски, бунда

нан яхлитлик ва мукамаллик касб этмайди. Шунга қарамасдан ўша даврдаги танг вазиятда Навоий ҳазратлари асарини насрга ўйириб, чоп этишнинг ўзи хурсанд бўладиган бир ютуқ эди, албатта. 70-80 йилларга келиб адабиётшунос олим Абдуқодир Ҳайитметов «Фарҳод ва

Ширин» дostonининг 1940 йили чоп этилган насрий баёнини қайта ишлаб, икки марта нашр эттирди.

«Хамса» ва «Лисонут-тайр» дostonлари 80-йилларнинг охирида узук-юлуқ тарзда насрга ўйирилиб, худди ўша тарздаги камчиликлари тузатилмаган ҳолда аслияти билан биргаликда нашр қилинди.

Юртимиз истиклолга эришгач, қадриятларимиз тикланди. Албатта, Навоий бобомиз бизга қолдириб кетган бебаҳо маънавий меросга ҳам муносабат тубдан ўзгарди. Бугунга келиб ул зотнинг асарлари тўлиқ тадқиқ этилиб, 20 томлик мукамал асарлар тўплами деярли нашрдан чиқарилди ва ўқувчиларга тўхфа этилди. Истиклолимиздан олдин нашр этилган асарлардаги нуқсонлар тузатилди.

Навоий асарларининг мукамал нашрини кўлимизда тутганимиз ҳолда бугун ҳам барибир шу кўннинг тилига мосланган насрий баёнга эҳтиёж сезамиз. Келинг, мисол учун «Хамса» дostonларидан хоҳлаган бир парчани олайлик:

Биҳамдик фатҳ авбо ул-маоний,
Насиб эт кўнглума фатҳ ўлмак они.

Кўзумга ул эшик қуфлин паидид эт,
Анинг фатҳига қилқимни қалид эт.

Очиб ул ганж қуфлин бу қалидим,
Насибим айла неки бор умидим.

Нечакам истасам, нақди жа-воҳир,
Қаён боксам кўзимга айла зоҳир...

(«Фарҳод ва Ширин»дан)

Ушбу мисраларни ҳозирги оддий ўқувчи эмас, балки олий маълумотли киши ҳам тўлиқ англаб ололмайди.

Бундан англашиладики, Навоий биздан эмас, биз Навоийдан йироқлашганимиз. Яна ҳазрат Навоийга қайтмоқ, Навоийни юракдан ҳис қилмоқ, англамоқ авлодлар зиммасидаги бурч бўлиб қолаверади.

Холмуҳаммад КАРИМОВ

МУАССИС:
Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги

Бош муҳаррир:
Шодмон
ОТАБЕК

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ:
Шомансур ОБИДХУҲАЕВ
Шухрат ЖАББОР
Анатолий КУДИНОВ
Иззат АҲМЕДОВ
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Мирпўлат МИРЗО
Рустам ҚОСИМОВ
Қуролбой ТЎЛЕБОВ
Ёқубжон ХЎЖАМБЕРДИ

ЖАМОАТЧИЛИК
КЕНГАШИ:
Саидмаҳмуд АКБАРОВ
Шохруҳ АКБАРОВ
Ортиқбой АБДУЛЛАЕВ
Меҳмонкул ИСЛОМҚУЛОВ
Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ
Бобоҳон ШАРИФ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000,
Тошкент-35, А. Толстой
кўчаси, 1.

ТЕЛЕФОНИМИЗ:
136-36-42, 136-35-29,
144-29-09.

Факс: 136-36-42.
ИНДЕКС: 64600
ЖУМА КУНЛАРИ
ЧИҚАДИ

Тахририятга келган кўлөзмалар (2 ораликда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00011 рақам билан рўйхатга олинган.

Буюртма № Г-2139.
9353 нусхада чоп этилди.

Офсет усулида босилди.
Бичими А-3, ҳажми 1 босма табак.

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК
КОМПАНИСИ
БОСМАХОНАСИ.
Манзили:
Тошкент шаҳри,
«Буюк Турон» кўчаси,
41-уй.

Босишга топширилди — 19.00
Босишга топшириш вақти — 18.00

1 2 3 4 5 6

ОТА-ОНАНГИЗ РОЗИМИ?

Имом Насафийдан ривоят қилинишича, фарзанд ота-онаси олдида доимо бурчли ва қарздор. Куйида шу ҳақдаги ўғитлардан намуналар ўқийсиз.

ТАН БИЛАН ХИЗМАТДА БЎЛИШ

1. Тану вужудингиз билан ота-она хизматида ҳозир нузир туринг.
2. Гуноҳ бўлмайдиган ишга буюришса, буйруқларини шу заҳот, сўзсиз бажо келтиринг.
3. Хатто ҳажга ёки илм излаб кетаётган бўлсангиз ҳам, уларнинг розилигисиз сафарга чикманг.
4. Бирор ишни бажаришдан қайтаришса, (агар бу қайтиш гуноҳ бўлмаса) қайтинг.
5. Уларни кўрганда ўрнингиздан туринг ва ўлтирганларидан кейингина ўлтиринг.
6. Ота-она билан кўчада кетаётганда олдинга ўтиб кетмай, бир қадам орқада юринг (фақат лой, музгарчиликда ёки кўриқлаш маъносиди олдинда ёки ёнида юришга ижозат берилди).
7. Уларнинг номларини айтиб қақирманг, ҳазил-мазах қилманг.
8. Улар ҳузурда қовоқ солманг, хўмайиб қараманг.
9. Чақришса «лаббай» деб, ҳузурларига тез етиб бординг.
10. Улар иш буюришса, эринчоқлик қилманг.

Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги жамоаси Мутахассисларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашни ташкил этиш бўлими бош мутахассиси Зумрад Қодировага отаси **Фулом ҚОДИРОВНИНГ** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Алоқа коллежи жамоаси коллежнинг собиқ мураббийси, техника фанлари номзоиди **Муҳиддин Нуриддинович БАХТИЁРОВНИНГ** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардик билдиради.

ҲИКМАТЛАР

Чақимчилик билан одамларни бир-бирига душман этганлар энг ёмон кишилардир.

Тўрт нарса тўрт нарсага муҳтождир: улуғлик — одобга, хурсандчилик — хотиржамликка, яқинлик — дўстликка, ақл — тажрибага.

Яхши сўз кўнглини, яхши хат эса кўзни ёритади.

Хунардан яхшироқ, илмдан улуғроқ нарса йўқ. Шарму ҳаёдан яхшироқ зебу зийнат, бадфеълликдан ёмонроқ душман йўқ.

Инсоннинг доимий гўзаллиги ва латофати ҳаёдир. Ҳаёсиз юз жонсиз жасадга ўлшайди.

Тўрт нарса — бадфеъллик, бадқовоқлик, такаббурлик ва дилзорлик кишига хорлик келтиради.

Ёлгон сўзлаш, эзмалик, такаббурлик, чақимчилик кишининг обрўйини йўқотади. Вафодорлик, сабр ва тавозеъ обрўни кўтаради.

• Бу — қизиқ!

ЧОЙ ЮРАК ШИҲОКОРИ

Воганинген университети доктори Микозл Хертог чойнинг инсон вужудига фойдаси борлигини, чойдаги «флаванойд» моддаси қондаги холестеринни зарарсизлантиришни маълум қилди. Кўп миқдордаги «флаванойд» томирларда йиғилувчи туз моддаларини ва ёлғарни эритиб, юрак томирларининг ишлашини равланштириши, ҳуллас, юрак касаллигига олиб келувчи сабабларни даф қилишни исботлаб берди. Олим пиёз ва олмада ҳам «флаванойд» борлигини қайд этди.

ҒАРОЙИБ МУОЛАЖА

Хитойда бош ва тиш оғриқларига қарши кўп асрлардан бери ажойиб усул қўлланиб келинади. Бош ва кўрсаткич бармоқларнинг орасига укол қилинса бас, оғриқ бир пасда тўхтайд. Игна санчиладиган нуқтани олимлар «хэ-гу» деб аташади. Америкалик олим Мэлазакнинг фикрича, бармоқларнинг худди шу қисми мия билан узвий боғланган экан.